

Mikkel Tode Raahauges prædiken 4. søndag efter påske

Taler

Mikkel Tode Raahauge
Sognepræst

Dato

3. maj 2026

Sted

Skovshoved Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 8, vers 28-36

Salmer

736 Den mørke nat forgangen er
218 Krist stod op af døde
300 Kom, Sandheds Ånd, og vidne giv
363 Lov, pris og tak, at du har givet
292 Kærligheds og Sandheds Ånd
234 Som forårssolen morgenrød

- 1 Den ældgamle krønike vil vide, at det i de hér dage er præcis 1200 år siden, at den unge og lidt usikre frankiske benediktinermunk for første gang følte den fede, danske muld under sig og så den nordiske himmel hvælve sig over det åbne land, hvis skæbne han skulle vise sig at blive så afgørende for, og hvis folk siden
- 5 skulle komme til at omtale ham som ”den blindes øje, den haltes fod og den fattiges far.”

Men intet af alt dét vidste han af gode grunde noget om endnu. Han var blot, på kejserens opfordring, draget med en medbroder mod nord i følgeskab med

10 kong Harald Klak for ”at trænge på med Guds hellige Ord og bevæge, hvem de kunne, til at betræde Sandhedens vej,” som det så højtideligt hedder i krøniken. Og nu stod han er så omsider – Ansgar – med vandrestaven i sin ene hånd og Bibelen i sin anden for at lære Danerne Sandheden at kende. Den Sandhed, som skrives med stort S, og som er absolut, og som derfor også angår alt og alle

15 ubetinget: Sandheden om, hvem Gud er, og derfor også Sandheden om, hvem vi er.

Dén Sandhed havde indtil videre været skjult for Odins stolte sønner og døtre, som aldrig før havde hørt om den Hvide Krist. Så da den kun 25-årige Ansgar

20 som det første fik lov til at stifte en skole for en halv snes trællefødte unge drenge, da måtte han finde en måde at tale om den Sandhed på, som også de kunne forstå. Og dét var jo sin sag, for hvordan forklarer man nogen noget, som

er så nyt på alle tænkelige måder? Sådan et begreb som frelse, f.eks., det kendte man slet ikke noget til i datidens Danmark, og derfor var der af gode grunde
25 heller ikke noget dansk ord for det endnu.

Men trældom, til gengæld, det vidste vores forfædre alt om. Og de trællefødte unge drenge, som blev betroet i Ansgars varetægt, de havde jo, så længe, de kunne huske sig selv, gjort sig deres egne, meget konkrete erfaringer med det. De
30 havde, siden de var helt små, selv følt vægten af lænken omkring deres hals og kæden i slavefogedernes hænder og oplevet, hvordan det blev næsten umuligt at trække vejret, når der blev revet og slidt i den. Så Ansgar forklarede dem, at dét sat kende Gud, dét er som at få hugget de lænker og kæder over én gang for alle. Så at man omsider kan trække vejret igen, leve som helt sig selv og gå oprejst
35 omkring i verden – uden nogensinde for alvor at skulle frygte for slavefogederne igen. Og det er lige netop derfra, det danske ord ”frelse” kommer. Det er afledt af det norrøne ord frjáls, og betyder: fri hals.

Det billede taler sit eget, meget smukke sprog, og med sine veltalende og
40 ”drevet af guddommelig kærlighed til at udbrede den hellige Gudsdyrkelse,” som der så smukt står, lykkedes det den unge Ansgar og hans åndsfæller at give ordet om den Hvide Krist frit løb blandt Danerne – selvom de til at begynde med var, og jeg citerer igen, ”rå og uopdragne og ikke forstod, hvorledes man skulle behandle præster og heller ikke brød sig stort om dem.” Visse ting ændrer
45 sig aldrig ...

”Men mange blev alligevel ved deres levned og lære omvendt til troen, og deres antal voksede dag for dag, som lod sig frelse i Herren.” Og nu er vi så hér. Og i mellemtiden er der som bekendt sket en hel del; 1200 år er meget lang tid, og
50 mens den Sandhed, som Ansgar kom for at lære vores forfædre at kende endnu er den samme i dag, som den altid har været, så har vores opfattelse af, hvad sandhed overhovedet er for en størrelse, måske alligevel ændret sig en smule i løbet af årene? Jeg véd det ikke, og jeg tror i det hele taget, at man gør klogt i at omgås sådan noget som nostalgi med en vis varsomhed – ikke mindst når det
55 gælder tider, som man aldrig selv har kendt.

Men jeg véd dog så meget, at man i dagens Danmark – i så mange forskellige sammenhænge – kan støde på den opfattelse, at sandhed frem for alt er en form for subjektiv størrelse; ét eller andet, som ligesom må bero på et personligt skøn,
60 og at der derfor også må findes en flerhed af Sandheder om stort set alting i hele

verden. Hvad der er sandt for dig er ikke nødvendigvis sandt for mig, for enhver er vel fri til at finde sin egen sandhed om sig selv? Man skulle jo så nødigt ende med at lægge sig selv i lænker og kæder og komme til at trække under en eller
65 anden sandhed, som man ikke selv har bedt om ...

Så hvis man ellers vil være fri, så er det jo bare om at komme i gang med at lede efter sin egen sandhed. For uret tikker, og man skulle jo gerne nå at blive til noget – eller blive til nogen – mens tid er. Og så er det jo sikkert fuldstændig
70 forskelligt fra person til person, hvori vi hver især mener, at den sandhed så skal findes. Selv ønsker jeg mig måske allermest, at sandheden om mig skulle være, at jeg er en dygtig teolog og en fortrinlig prædikant. Andre ønsker sig måske, at sandheden om dem skulle findes i deres rigdom, mens andre igen måske ønsker sig, at den skulle findes i deres intellekt eller popularitet eller skønhed eller, som
75 det er jødernes tilfælde i evangeliet, som det kommer til os i dagens skikkelse, at den skulle findes i deres gode navn og slægt?

Vi ved bedst selv, hvor vi ønsker os, at sandheden om lige netop os skal findes. Og mens der bestemt ikke er noget som helst i vejen med at være ambitiøs, så
80 bliver spørgsmålet bare, om der nu egentlig også er så meget frihed forbundet med at rende febrilsk rundt og lede efter sin egen sandhed? For med tiden kan man godt risikere, at selviagttagelsen – både gennem ens egne, men måske især de andres øjne – og urets tikken begynder at rive og slide i én. Så meget, ovenikøbet, at det før, man får set sig om, kan blive ualmindeligt vanskeligt for
85 alvor at trække vejret, leve som helt sig selv og gå oprejst omkring i verden.

Og dét er jo virkelig en form for trældom, der vil noget. For hvad hvis nu en dag det viser sig – i mit eget tilfælde – at jeg rent faktisk aldrig var så dygtig en teolog eller så fortrinlig en prædikant, som jeg gik og forestillede mig? Eller hvad hvis
90 en dag pengene slipper op, eller hjernen svigter, eller populariteten forsvinder, eller skønheden forgår, eller det gode navn bliver sølet til eller slægten uddør? Hvad så, når verden til sidst har vendt mig ryggen; hvad så, når uret engang har slået sit sidste slag? Hvori består min sandhed så? Så er der jo faktisk kun den sandhed tilbage, at jeg er en dødelig synder, som intet er og intet har – og den
95 sandhed er der virkelig ingen frihed i.

Men Gud ske tak og lov, så er det også kun den halve sandhed. For der hviler også altid et andet blik på os end blot de andres og vores eget. Et blik, der overhovedet ikke skeler til hverken fores dygtighed eller fortrinlighed, eller vores

rigdom eller intellekt eller popularitet eller skønhed eller gode navn eller slægt (eller mangel på nogen af delene)! Men som ser på os som de dødelige syndere, vi er, og ser på os med kærlighed.

105 Dét blik er Guds eget, som er blevet synligt for verden i og med Guds Søn. Det er blikket på os fra ham, der blev svøbt og lagt i en krybbe, som siger os, at for Gud er vi værd at leve for. Det er blikket på os fra ham, der blev ophøjet på korset, som siger os, at for Gud er vi værd at dø for. Det er blikket på os fra ham, der opstod fra graven, som siger os, at Gud vil, at også vi skal leve.

110

Og dét er den Sandhed, som Ansgar i sin tid drog hertil for at lære Danerne at kende. Det er den Sandhed, som skrives med stort S, og som er absolut, og som derfor også angår alt og alle ubetinget. Det er Sandheden om, at Gud er kærlighed, og at vi er dem, Gud elsker. Det er Sandheden om, at vi har vores
115 synders forladelse og det evige liv i den Hvide Krist, uden at vi først selv har hverken kunnet eller skullet gøre os fortjent til det. Og selvom der i mellemtiden er sket en hel del; 1200 år er meget lang tid, så er den Sandhed endnu den samme i dag, som den altid har været, fordi den har sit udspring i evigheden. Visse ting ændrer sig aldrig ...

120

Og vel er det ikke en eller anden Sandhed, som vi selv har bedt om. Den er ikke engang vores egen! Men det er Guds Sandhed om sig selv og derfor også Sandheden om os, som Gud i sin kærlighed én gang for alle har gjort kendt for os i sin Søn og endnu i dag lærer os at kende i sit ord. For at vi, som vi helt fra
125 begyndelsen er skabt til, må kunne trække vejret, leve som helt os selv og gå oprejst omkring i verden. Med rank ryg – og med fri hals.

Amen.

130

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

135

Tags

4. søndag efter påske, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mikkel-tode-raahauges-praediken-4-sondag-efter-paske>